

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 403/2024-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátom JUDr. Jozefom Tarabčákom, Hlavná 13, Prešov, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-50C/180/2016 (predtým Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 50C/180/2016) takto

rozhodol:

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B2-50C/180/2016 (predtým Okresného súdu Bratislava II, sp. zn. 50C/180/2016) **bolo porušené** základné právo sťažovateľov na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu Bratislava IV **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B2-50C/180/2016 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľom **priznáva** primerané finančné zadostučinenie každému z nich **1 500 eur**, ktoré im **je** Mestský súd Bratislava IV **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **je povinný** nahradiť sťažovateľom trovy konania **485,12 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľov do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 403/2024-17 z 3. júla 2024 prijal v celom rozsahu na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľov, ktorou sa domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B2-50C/180/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“), pôvodne vedenom Okresným súdom Bratislava II (ďalej aj „okresný súd“) pod sp. zn. 50C/180/2016. V ústavnej sťažnosti zároveň navrhujú, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov, priznal im finančné zadosťučinenie každému v sume 1 500 eur a náhradu trov konania.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovatelia sa žalobou podanou 23. novembra 2016 na Okresnom súde Bratislava II (príslušnom na konanie do 31. mája 2023) domáhali na žalovanom [REDAKOVANÉ] zaplata sumy 2 679,17 s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovatelia uvádzajú, že okresný súd vec prejednal na dvoch pojednávaniach (8. novembra 2017, 14. februára 2018) a 7. septembra 2018 rozhodol o prerušení napadnutého konania do skončenia veci vedenej Krajským súdom v Prešove pod sp. zn. S3/41/2017. Následne okresný súd vec sťažovateľov meritórne rozhodol rozsudkom sp. zn. 50C/180/2016 z 3. júna 2019, ktorý Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na základe odvolania žalovaného uznesením č. k. 15Co 239/2019-511 z 28. apríla 2022 zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Okresný súd po vrátení súdneho spisu odvolacím súdom po ôsmich mesiacoch nariadil vo veci pojednávanie na 15. marec 2023. Uvedené pojednávanie bolo zrušené na žiadosť právneho zástupcu žalovaného bez toho, aby vo veci nariadil nový termín pojednávania, a preto sťažovatelia listom z 28. júla 2023 požiadali o nariadenie termínu pojednávania, ktorý bol určený na 6. december 2023. Mestský súd (na ktorý od 1. júna 2023 prešiel výkon súdnictva z bývalého Okresného súdu Bratislava II na základe tzv. súdnej mapy) upovedomením zo 6. novembra 2023 zrušil aj tento riadne nariadený termín pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky zákonnej sudkyne a jej odchodu do dôchodku k 30. novembru 2023. Sťažovatelia zdôrazňujú, že konajúci súd bol v ich veci absolútne nečinný od 15. marca 2023 a svojím postupom zapríčinil zbytočné prietahy v konaní, keďže pri nariadení ostatného termínu pojednávania musela zákonná sudkyňa vedieť, že odchádza do dôchodku a manažment mal smerovať k prerozdeleniu veci inému zákonnému sudcovi v zmysle rozvrhu práce.

2.1. Sťažovatelia podali 6. februára 2024 sťažnosť predsedovi súdu na prietahy v konaní a zároveň požiadali o pridelenie súdneho spisu novému zákonnému sudcovi. Upovedomením o vybavení sťažnosti podpredseda mestského súdu sťažovateľom oznámil, že súdny spis bol pridelený 5. marca 2024 novej zákonnej sudkyňi. Všeobecnou formuláciou konštatoval, že súd vo veci priebežne vykonával procesné úkony, nariadil pojednávania a k odročeniu pojednávania došlo aj na žiadosť žalobcov (uvedené sťažovatelia popierajú, pozn.).

II.

Argumentácia sťažovateľov

3. Upriamujúc pozornosť ústavného súdu na to, že od vrátenia veci odvolacím súdom uplynulo 21 mesiacov a vo veci stále nie je nariadené pojednávanie, sťažovatelia zdôrazňujú, že z pohľadu faktickej a právnej zložitosti predmetu konania ide o bežne prejednávajúcu vec. Sťažovatelia svojím správaním dĺžku napadnutého konania ani nečinnosť súdu nezapríčinili. Celkovú dĺžku súdneho sporu v trvaní 7 rokov a nečinnosť mestského súdu po vrátení veci odvolacím súdom (21 mesiacov) nemožno ospravedlniť. Stav právnej neistoty sťažovateľov stále trvá a podľa ich názoru nie je možné v blízkej dobe dosiahnuť právoplatné rozhodnutie veci.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd do svojho vyjadrenia sp. zn. 1SprV/394/2024 zo 6. júna 2024 k obsahu ústavnej sťažnosti, o ktoré ho ústavný súd požiadal ešte vo fáze jej predbežného prerokovania [§ 56 ods. 6 veta za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], zahrnul vyjadrenie zákonnej sudkyne, poukazujúc na podrobný chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní (predložená chronológia nie je v rozpore s tvrdením sťažovateľov, pozn.). Naposledy nariadené pojednávanie na 6. december 2023 bolo zrušené upovedomením zo 6. novembra 2023 s tým, že o novom termíne rozhodne nový zákonný sudca. Dňa 5. marca 2024 bol spis pridelený novej zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ], ktorá si spis prevzala 6. marca 2024. Spolu s predmetným spisom bolo zákonnej sudkyňi prerozdelených asi 407 vecí v rôznom štádiu konania, s ktorými sa musela zákonná sudkyňa jednotlivo oboznámiť, vykonať potrebné procesné úkony predovšetkým v starších veciach, ako je predmetná sporová vec. Súdne oddelenie dosiaľ funguje bez súdnej asistentky, čo má rovnako nezanedbateľný vplyv na rýchlosť súdneho konania. Zákonná sudkyňa nariadila 29. mája 2024 termín pojednávania na 10. september 2024 o 9.00 h.

4.1. Po prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľov na ďalšie konanie mestský súd písomným podaním sp. zn. 1SprV/394/2024 z 2. augusta 2024 oznámil, že zotrúva na svojom pôvodnom vyjadrení a zákonná sudkyňa nepovažuje za potrebné ňou predložené vyjadrenie nijak doplniť.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, keďže na základe podaní účastníkov konania vrátane ich príloh je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona ústavnom súde).

6. Podstata námietok sťažovateľov v súvislosti s namietaným porušením základného práva na prerokovanie ich vecí bez zbytočných prietahov a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote je založená na tvrdení o neprimeranej celkovej dĺžke súdneho sporu s dôrazom na nečinnosť okresného súdu a následne mestského súdu v napadnutom konaní po vrátení veci krajským súdom, ktorý rozhodol o odvolaní podanom žalovaným uznesením č. k. 15Co/239/2019- 511 z 28. apríla 2022.

7. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (napr. I. ÚS 264/2021).

8. Základnou povinnosťou súdu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa sporová strana obrátila na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 272/04, III. ÚS 130/2020, I. ÚS 250/2020) ústavný súd zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie strany sporu a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

10. Pokiaľ ide prvé kritérium, vec sťažovateľov nevykazuje právnu zložitosť, žaloba o vydanie bezdôvodného obohatenia patrí medzi štandardnú agendu všeobecných súdov s pomerne početnou judikatúrou. Ústavný súd nezistil ani faktickú náročnosť prejednávanej veci, táto nebola indikovaná ani konajúcim súdom. V správaní sťažovateľov nevzhladol žiadnu okolnosť spôsobilú negatívne ovplyvniť doterajšiu dĺžku konania. Z hľadiska judikatúry ústavného súdu, resp. Európskeho súdu pre ľudské práva nejde vo veci sťažovateľov o konanie, pri ktorom je zvýšená požiadavka na rýchlosť konania a rozhodovania.

11. Ústavný súd napokon pristúpil k vyhodnoteniu postupu okresného a následne mestského súdu v zmysle predložených námietok sťažovateľov. Uznesením krajského súdu č. k. 15Co/239/2019-511 z 28. apríla 2022 bol rozsudok okresného súdu sp. zn. 50C/180/2016 zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. K uzneseniu krajského súdu zaujali stanovisko žalobcovia písomným podaním zo 4. októbra 2022, doplneným 3. marca 2023. Okresný súd následne pristúpil k nariadeniu termínov pojednávania, ktoré boli opakované zrušené a odročené z dôvodov ako na strane žalovaného (15. marca 2023), tak aj na strane zákonnej sudkyne (6. novembra 2023). Overením aktuálneho stavu napadnutého konania je zrejmé, že nová zákonná sudkyňa sa snaží vo veci sťažovateľov konať, keď po pridelení súdneho spisu 5. marca 2024 aktívne 29. mája 2024 pristúpila k určeniu termínu pojednávania na 10. september 2024. Ani uvedená skutočnosť však nie je spôsobilá ospravedlniť už zmieňované zrušenie termínov pojednávania a neschopnosť konajúceho súdu vec prejednať po dobu viac ako dvoch rokov od rozhodnutia odvolacieho súdu. Vzhľadom na uvedené ústavný súd uzatvára, že nečinnosť okresného súdu a následne mestského súdu

v kontexte celkovej dĺžky trvania súdneho sporu na súde prvej inštancie bez právoplatného meritórneho rozhodnutia vybočuje z rámca požiadavky dosiahnutia konečného rozhodnutia vo veci v primeranej lehote (IV. ÚS 59/2023).

12. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

13. Keďže napadnuté konanie nie je právoplatne skončené, ústavný súd formuloval mestskému súdu príkaz konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

14. Okrem vyslovenia porušenia svojich práv sa sťažovatelia v ústavnej sťažnosti domáhajú, aby im ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie každému z nich v sume 1 500 eur.

15. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

16. Vzhľadom na konštatovanú nečinnosť mestského (predtým okresného) súdu, doterajšiu dĺžku konania (takmer 8 rokov od podania žaloby a viac ako dva roky od zrušenia rozsudku okresného súdu), postup súdu prvej inštancie v jednotlivých fázach napadnutého konania, hodnotu predmetu sporu a rozsah porušenia označených práv ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 eur každému zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie a návrhu sťažovateľov plne vyhovel (bod 3 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

17. O náhrade trov konania pred ústavným súdom ústavný súd rozhodol podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde a priznal sťažovateľom náhradu trov právneho zastúpenia tak, ako si ju sťažovatelia v petite ústavnej sťažnosti uplatnili a vyčíslili vo výške 485,12 eur. Táto suma je síce nižšia, ako by zodpovedala príslušným ustanoveniam vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, nie je však s nimi v rozpore.

18. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia (bod 4 výroku tohto nálezu) je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. septembra 2024

Miloš Maďar
predseda senátu